

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 18 września 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w sprawie z wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym we W. z dnia 9 czerwca 2021 r., sygn. akt [...], o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego we W. w stanie spoczynku, obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 lipca 2011 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych – powoływanej dalej jako u.s.p., wyczerpującego jednocześnie znamiona umyślnego występku z art. 178a § 1 k.k.

postanowił:

na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. umorzyć postępowanie z wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym we W. z dnia 9 czerwca 2021 r., sygn. akt [...], o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego we W. w stanie spoczynku, obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p., wyczerpującego jednocześnie znamiona umyślnego występku z art. 178a § 1 k.k.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 maja 2020 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym we W. wszczął postępowanie dyscyplinarne w stosunku do X.Y. - sędziego Sądu Rejonowego we W. (k. 24). Następnie w dniu 14 czerwca

2021 r. skierował do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego **wniosek z dnia 9 czerwca 2021 r. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, sygn. akt [...]** (k.216-217v), w którym zarzucił obwinionemu X.Y.. - sędziemu Sądu Rejonowego we W. to, że w dniu 14 marca 2020 r. około godziny 12.50 we W. na ul. Ż., kierował w ruchu lądowym samochodem marka M. o nr rej. [...], w stanie nietrzeźwości wynoszącym odpowiednio: I badanie alkomatem – 1,33 mg/dm³ w wydychanym powietrzu o godz. 12.54, II badanie alkomatem – 1,43 mg/dm³ w wydychanym powietrzu o godz. 13.32 (badanie krwi I pobranie o godz. 14.15 – 2,81 promila alkoholu etylowego, II badanie krwi pobranie o godz. 14.25 – 2,90 promila alkoholu etylowego, III badanie krwi pobranie o godz. 15.20 – 2,92 promila alkoholu etylowego), czym wyczerpał znamiona umyślnego występku określonego w art. 178a § 1 kk, tj. o czyn z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.

Wcześniej uchwałą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2020 r., sygn. akt I DO 15/20 (k. 5-9) uwzględniono wniosek prokuratora i wyrażono zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X.Y..- sędziego Sądu Rejonowego we W., za czyn z art. 178a § 1 k.k., oraz zawieszono go w czynnościach służbowych, a także obniżono mu wynagrodzenie o 40%. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że sprawę rozpoznano w trybie art. 80 § 2da u.s.p. Następnie **uchwałą Izby Dyscyplinarnej z dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt II DIZ 15/21** (k. 178-186) po rozpoznaniu zażalenia obrońcy, zaskarżoną uchwałą, utrzymano w mocy.

Z dniem wejścia w życie ustawy z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, została zniesiona Izba Dyscyplinarna, a utworzona Izba Odpowiedzialności Zawodowej, która przejęła sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy należące do właściwości Izby Dyscyplinarnej. **Przedmiotowa sprawa zarejestrowana w Izbie Dyscyplinarnej pod sygn. akt I DSK 19/22, została zarejestrowana w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZSK 27/22.**

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 25 stycznia 2023 r., sygn. akt [...], uznał X.Y.. za winnego popełnienia występku z art. 178a § 1 k.k. i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat; orzeczono również wobec niego zakaz prowadzenia

wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, a także świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 20.000 zł. (k. 299-299v). Od tego wyroku zostały złożone apelacje przez Prokuratora Krajowego oraz obrońcę X.Y..

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 30 czerwca 2023 r., sygn. akt [...], uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 25 stycznia 2023 r., sygn. akt [...], i na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. postępowanie umorzył, kosztami procesu obciążając Skarb Państwa (k. 299-300).

Od powyższego wyroku do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego została złożona skarga nadzwyczajna Prokuratora Generalnego (k. 324-350). Sprawa została zarejestrowana po sygn. akt [...].

Do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego w dniu 13 sierpnia 2024 r. wpłynęło pismo radcy prawnego P. M. – obrońcy obwinionego X.Y.. - sędziego Sądu Rejonowego we W. w stanie spoczynku, w którym poinformował o śmierci obwinionego (k. 364). Została też przesłana kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu sporządzonego przez Urząd Stanu Cywilnego W. w dniu 5 sierpnia 2024 r., z którego wynika, że X.Y.. zmarł we W. w dniu [...] 2024 r. o godzinie 14:45 (k. 365).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W polskim systemie prawnym pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej osoby fizycznej może dotyczyć jedynie osoby żyjącej, musi zachodzić bowiem egzystencjalne istnienie tej strony, przeciwko której wdrożono takie postępowanie. Śmierć obwinionego w toku postępowania, co do zasady, powoduje konieczność umorzenia procesu bez względu na fazę, w której ona następuje. Jeżeli śmierć osoby, co do której istniały dane wskazujące na to, że jest sprawcą przewinienia dyscyplinarnego nastąpiła przed wszczęciem postępowania, to odmawia się wszczęcia postępowania. Jeżeli natomiast proces wszedł już w dalszą fazę, to zawsze musi nastąpić umorzenie toczącego się postępowania. Niedopuszczalne jest bowiem prowadzenie postępowania dyscyplinarnego, gdy nie żyje obwiniony, czyli centralny podmiot tego postępowania. Podkreśla się, że orzekanie w takiej sytuacji o winie i karze osoby, która zmarła, jest bezcelowe, nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia (por. Z. Muras, *Bezwzględne przyczyny odwoławcze w polskim procesie karnym*, Toruń 2004, s. 135 – 136). Dowodowo śmierć obwinionego powinna zostać

udokumentowana odpowiednim aktem stanu cywilnego (odpisem skróconym aktu zgonu). W myśl art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego, akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych. W orzecznictwie przyjmuje się, że co do zasady sąd jest związany aktem zgonu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 1998 r., sygn. akt IV KKN 492/97, OSNKW 1999, z. 1 – 2, poz. 5, T. Gardocka, Prejudycjalność w polskim procesie karnym, Warszawa 1987, s. 72 – 77). Wyjątkowo tylko w przypadku posiadania dowodów wskazujących na nieprawidłowości okoliczności ujawnionych w akcie zgonu, sąd może czynić samodzielnie ustalenia w tym zakresie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2013 r., sygn. akt III KK 380/12, OSNKW 2013, z. 9, poz. 74). Jak wynika z kserokopii odpisu skróconego aktu zgonu sporządzonego przez Urząd Stanu Cywilnego W., obwiniony zmarł w dniu [...] 2024 r., czyli w toku trwającego przed Sądem Najwyższym postępowania z wniosku o rozpoznanie jego sprawy dyscyplinarnej. Oczywiście jest zatem, iż to postępowanie, w opisanej sytuacji, na mocy art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., należało umorzyć. Ubocznie należy zauważyć, iż jeżeli rozstrzygnięcie sądu dyscyplinarnego w sprawie dyscyplinarnej sędziego ma charakter formalny, to gdy zapada na rozprawie skład sądu dyscyplinarnego określa art. 110 § 1 u.s.p., natomiast w wypadku gdy taka decyzja jest podjęta na posiedzeniu to zastosowanie ma **stosowane odpowiednio** (por. art. 128 u.s.p.) unormowanie z art. 30 § 1 k.p.k. (czyli skład jednoosobowy lub wyjątkowo, gdy tak zarządzi prezes, skład kolegialny).

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

[M. T.]

[ał]